

**ՄԻԱՑՑԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ 2006Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՐԴՈՒ
ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱԶԱԿՑՄԱՆ
ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ**

Պատրաստվել է ԱՄՆ պետքարտուղարության ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների ու
աշխատանքի բյուրոյի կողմից

Հրատարակվել է 2007թ. ապրիլի 5-ին

*«... առաջընթացը հազվադեպ է առանց դժվարությունների լինում, իսկ նրանք, ովքեր փորձում
են ինչ-որ բան փոխել, հանդիպում են դիմադրության ու հալածանքների: Երբ հասարակական
կազմակերպությունները և մարդու իրավունքների մյուս պաշտպանները գտնվում են դժվարին
կացության մեջ, ուրեմն վտանգված են ազատությունն ու ժողովրդավարությունը: Աշխարհի
ժողովրդավար ուժերը պետք է ետ մղեն այդ հարձակումը: Մենք պետք է պաշտպանենք
պաշտպաններին»:*

Պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայս, 14 դեկտեմբերի, 2006թ.
Մարդու իրավունքների միջազգային օրվա միջոցառման խոսքից

ՆԱԽԱԲԱՆ

Այս զեկույցն անդրադառնում է այն աշխատանքներին, որոնք 2006թ. ընթացքում
ձեռնարկել է Միացյալ Նահանգներն աշխարհով մեկ մարդու իրավունքների հանդեպ
հարգանքը մեծացնելու ու ժողովրդավարությունը խթանելու նպատակով:

Նախագահ Բուշն առանձնացրել է մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության
խթանումը որպես մեր ազգային անվտանգության կարևոր տարր, և մենք վարում ենք
այնպիսի արտաքին քաղաքականություն, որի հիմքում ազատությունն է: Ինչպես նշել
է նախագահ Բուշը. «Չկա ոչինչ ավելի սարսափելի ցանկացած ահաբեկչի համար, քան
մարդու ազատությունը՝ այսինքն այն հասարակությունը, որտեղ տղամարդիկ ու
կանայք ազատ կատարում են իրենց ընտրությունը, պատասխան են տալիս իրենց իսկ
խղճի առաջ, ու ապրում են հույսով և ոչ ատելությամբ»:

2006թ. ընթացքում աշխարհի բոլոր տարածաշրջաններում մեր ջանքերն ուղղված են
եղել մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշների ու ժողովրդավարական
սկզբունքների խթանմանն ու պաշտպանությանը: Մենք օգնել ենք
ժողովրդավարության ուղին բռնած պետություններին կառավարության հաշվետու
հաստատությունների ձևավորման ու կայացման և օրենքի գերակայության
հաստատման հարցերում: Մենք նպաստել ենք ազատ ու արդարացի ընտրական
գործընթացներին, ողջունել ենք քաղաքացիների՝ ներառյալ կանանց ու
փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների ակտիվ մասնակցությունն իրենց
երկրների կյանքում: Մենք աշխատել ենք հզորացնել քաղաքացիական
հասարակությունն ու զարկ տալ մամուլի ազատությանը: Ավելին, երբ վտանգված են
եղել մարդու իրավունքներն ու ժողովրդավարական սկզբունքները, մենք մեր
համերաշխությունն ենք հայտնել նրանց, ովքեր խաղաղ փոփոխությունների են ձգտել:
Ողջ աշխարհում մարդկային արժանապատվությունը պաշտպանելը և արդյունավետ

Ժողովրդավարության կայացմանն աջակցելը երկարաժամկետ ձեռնարկ է ու պահանջում է ամուր գործընկերային հարաբերությունների հաստատում կառավարությունների, հասարակական կազմակերպությունների ու մասնավոր հատվածի հետ: Երբեմն կարող են լինել անկումներ, առաջընթացը ժամանակ առ ժամանակ կարող է դանդաղել, բայց մենք ու մեր գործընկերները երբեք չենք ընկրկի, քանզի ճշմարտացի ու խելամիտ է, որ մենք ներդրում կատարենք հանուն ազատության օրհնությունն իրենց, իրենց երեխաների ու իրենց երկրի ապագայի համար ապահովել ցանկացող տարբեր մշակույթի, գույնի, դավանանքի ու տարբեր անցյալի տեր կանանց ու տղամարդկանց երազանքների:

Ահա այս մտորումներով ես ամերիկյան Կոնգրեսին եմ ներկայացնում «Միացյալ Նահանգների 2006թ. գործունեությունը մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության աջակցման ասպարեզում» զեկույցը:

Կոնդոլիզա Ռայս
Պետքարտուղար

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Միացյալ Նահանգների 2006թ. գործունեությունը մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության աջակցման ասպարեզում» զեկույցը նկարագրում է այն բազմաթիվ դիվանագիտական միջոցները, որ տարվա ընթացքում կիրառվել են աշխարհի տարբեր ծայրերում բարեփոխումներին ուղղված ներքին մղումներին աջակցելու նպատակով:

Անձնական ու ժողովրդավարական ազատությունների խթանման եզակի բանաձև գոյություն չունի: Մեր աշխատանքները կենտրոնացված են եղել գործող ժողովրդավարության այն երեք առանցքային բաղադրիչների շուրջ, որոնք անհրաժեշտ նախապայման են մարդու իրավունքների արդյունավետ ապահովման ու պաշտպանության համար: Դրանք են. առաջին՝ ազատ ու արդարացի ընտրական գործընթացներ, որտեղ հավասար մրցակցային դաշտ է ապահովվում, երկրորդ՝ արդյունավետ կառավարում, որի պարագայում կան օրենքի գերակայության սահմաններում գործող թափանցիկ գործելակարգով ներկայացուցչական ու հաշվետու հաստատություններ, այդ թվում անկախ օրենսդիր ու դատական հաստատություններ, և երրորդ՝ աշխույժ քաղաքացիական հասարակություն ու անկախ լրատվամիջոցներ, որ կարող են ապահովել կառավարության ազնվությունը, քաղաքացիական ներգրավվածությունն ու բարեփոխումները տանել ճիշտ հունով: Այնտեղ, ուր ժողովրդավարության այս կարևոր բաղադրիչները թույլ էին, մենք ձգտում էինք ամրապնդել դրանք, որտեղ վտանգված էին՝ փորձում էինք պաշտպանել, իսկ այնտեղ որտեղ դրանք կառավարության հալածանքների պատճառով գոյություն չունեին, մենք պաշտպանում էինք նրանց, ովքեր ապրում էին վախով, սակայն ազատություն էին տենչում իրենց երազանքներում:

Ինչպես երևում է այս զեկույցում մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության ոլորտում մեր օժանդակությունը պայմանավորված է եղել յուրաքանչյուր

տարածաշրջանի ու երկրի առանձնահատուկ խնդիրներով: Արևմտյան կիսագնդում հիմնական խնդիրը ժողովրդավարական զարգացումն է՝ այսինքն այն, որ ժողովրդավարությունն ընդլայնի քաղաքացիների կյանքի բարելավմանն ուղղված պահանջների բավարարման իր հնարավորությունները: Աֆրիկյան շատ երկրների համար մարդու իրավունքների պայմանների ու կառավարական բարեփոխումների խորացման համար շարունակում էր կարևորագույն խնդիր լինել բռնությունների վերացումը: Մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության ոլորտի խնդիրները հարավային, կենտրոնական ու արևելյան Ասիայում ու Խաղաղօվկիանոսյան տարածքներում այնքան տարաբնույթ են, որքան այդ տարածաշրջանների երկրները: Բազմաթիվ դեպքերում մենք օգնել ենք ժողովրդավարական երկրներին շտկելու կառավարման հարցերը, որպեսզի առավել խորացնեն իրենց ունեցած առաջընթացը: Որոշ դեպքերում, երբ առաջնորդները պահպանում են իրենց իշխանությունը քաղաքացիների իրավունքների հաշվին, մենք ուշադրություն ենք հրավիրում ռոնտնություններին ու աշխատում ենք հանրությանը ներկայացնել մտքերի ու տեղեկատվության համաշխարհային հոսքը: Եվրոպայում մենք շարունակել ենք աշխատել մեր գործընկերների հետ՝ ի վերջո ամբողջական, ազատ ու խաղաղ մայրցամաք կերտելու գաղափարի կենսագործմանն ուղղությամբ: Միջին Արևելքի և Հյուսիսային Աֆրիկայի տարածաշրջաններում մենք արձագանքել ենք քաղաքական, տնտեսական ու կրթական բարեփոխումների աճող պահանջներին՝ կիրառելով նորարարական երկկողմ ու բազմակողմ այնպիսի նախաձեռնություններ, ինչպիսիք են՝ «Ֆորում հանուն ապագայի» ու «Միջին Արևելքի գործընկերային նախաձեռնությունը»:

Բացի այդ, 2006թ. պետքարտուղար Ռայսը հայտարարեց մարդու իրավունքների և ժողովրդավարության պաշտպաններին աջակցելու երկու կարևոր նախաձեռնությունների մասին, դրանք են. Մարդու իրավունքների պաշտպանների հիմնադրամն ու Հասարակական կազմակերպությունների 10 ուղենիշային սկզբունքները, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչպես են կառավարությունները վերաբերում հասարակական կազմակերպություններին:

Մարդու իրավունքների պաշտպանների հիմնադրամը հնարավորություն կտա պետքարտուղարությանն արագ կերպով փոքր դրամաշնորհներ տալ մարդու իրավունքների այն պաշտպաններին, որոնց մոտ առաջացել են չնախատեսված կարիքներ կառավարության հալածանքների պատճառով: Այս ֆինանսավորումը, որը սկզբում կկազմի 1.5 միլիոն դոլար, ըստ անհրաժեշտության կհամալրվի ամեն տարի ու կարող է կիրառվել իրավական ու բուժօգնության ծախսերը կամ էլ ակտիվիստների ընտանիքների հրատապ կարճաժամկետ կարիքները հոգալու նպատակով:

Հասարակական կազմակերպությունների 10 ուղենիշային սկզբունքները (<http://www.state.gov/g/drl/rls/77771.htm>) կուղղորդեն հասարակական կազմակերպություններին նկատմամբ մեր վերաբերմունքն, ու մենք դրանց հիման վրա կգնահատենք այլ կառավարությունների գործողությունները: Այս սկզբունքները լրացնում են հասարակական կազմակերպությունների ու մարդու իրավունքների պաշտպանների մասին ՄԱԿ-ի և այլ միջազգային կառույցների փաստաթղթերը, որոնք առավել մանրամասն են ու ծավալուն: Մենք հուսով ենք, որ այս 10-ը սկզբունքների մասով մեր ներդրումը կօգնի համընդհանուր օժանդակություն

ապահովել հարձակման թիրախ դարձած հասարակական կազմակերպություններին՝ հանդիսանալով որպես պատրաստի ռեսուրս կառավարությունների, միջազգային կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության խմբերի ու լրագրողների համար:

Մարդու իրավունքների ու ժողովրդավարության առաջընթացը նախնառաջ պայմանավորված է իրենց երկրներում բարեփոխումների ձգտող քաջարի մարդկանց ջանքերով ու նվիրվածությամբ: Առաջընթացը նաև պահանջում է տևական ու վճռական աշխատանքներ Միացյալ Նահանգների ու մյուս ժողովրդավարական պետությունների կողմից աշխարհի ցանկացած տարածաշրջանում: Առաջընթացի ուղին հազվադեպ է հարթ լինում: Փխրուն ժողովրդավարությունը կարող է կործանվել: Այն երկրները, որոնց առաջնորդներն ամբողջությամբ նվիրված չեն ժողովրդավարությանը, կարող են անկում ապրել: Նրանք ովքեր բարեփոխումների ուղով են ընթանում, անխուսափելիորեն խոչընդոտների կհանդիպեն այն անձանց կողմից, ովքեր չեն ողջունում փոփոխությունները: Այսպիսին է իրականությունը: Միաժամանակ մենք վստահ ենք, որ ազատության ճանապարհին մեր կատարած աշխատանքը կարող է օգնել ձևավորելու նոր ու հուսադրող իրականություն աշխարհում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայաստանը ձայների մեծամասնությամբ ընտրվող նախագահ ու միապալատ օրենսդիր կառույց ունեցող հանրապետություն է: 2005թ. սահմանադրական հանրաքվեն ու 2003թ. նախագահական ու խորհրդարանական ընտրություններն ընթացել են լուրջ թերություններով ու չեն համապատասխանել միջազգային չափորոշիչներին: Մարդու իրավունքների ոլորտում կառավարության գործունեությունը շարունակել է մնալ անբավարար, և դեռ եղել են լուրջ խնդիրներ: Երկրի քաղաքացիները չեն կարողացել ազատորեն փոխել իշխանությունը. նախնական կալանքի տակ գտնվողները ծեծի են ենթարկվել. ազգային անվտանգության ու ոստիկանության ուժերը գործել են անպատժելիորեն. կատարվել են կամայական ձերբակալություններ ու կալանավորումներ. բանտերը եղել են ծանրաբեռնված ու անառողջ պայմաններով, չնայած կամաց-կամաց բարելավվում են. իշխանությունների կողմից եղել են սահմանափակումներ քաղաքացիների անձնական կյանքի անձեռնմխելիության, մամուլի ազատության ու հանրահավաքների ազատության մասով: Սահմանադրական բարեփոխումների կենսագործմամբ դատական համակարգը ձեռք է բերել որոշակի անկախություն, չնայած դեռ կոռուպացված է ու գտնվում է քաղաքական ճնշումների տակ: Լրագրողները զբաղվել են ինքնագրաքննությամբ, իսկ կառավարությունն ու օրենքները սահմանափակել են կրոնական ազատությունը: Խնդրահարույց են եղել բռնությունները կանանց նկատմամբ ու ամուսնական ոտնձգությունները, ինչպես նաև մարդկանց թրաֆիկինգը, հաշմանդամների նկատմամբ խտրականությունը և համասեռամուլների նկատմամբ ոտնձգությունները հասարակության կողմից: Եղել են հաղորդումներ հարկադիր աշխատանքի մասին:

Մարդու իրավունքների ոլորտում ԱՄՆ կառավարության ռազմավարությունը Հայաստանում ուղղված է եղել ժողովրդավարական հաստատությունների ու գործընթացների անկախ մամուլի, հանրահավաքների ազատության, կենսունակ քաղաքացիական հասարակության, օրենքի գերակայության, մարդու իրավունքների ու մարդկանց թրաֆիկինգի դեմ պայքարում կոնկրետ միջոցների ձեռնարկման խթանմանը: Հաշվի առնելով 2007 և 2008թթ. կայանալիք խորհրդարանական ու նախագահական ընտրությունները՝ ԱՄՆ աջակցության ծրագրերը նաև միտված են եղել ընտրական համակարգերի, ընթացակարգերի ու ենթակառուցվածքների բարելավմանը: «Հազարամյակի մարտահրավեր» հնգամյա ծրագիրն ուղղակիորեն կապված է արդյունավետ կառավարման այս և մյուս ցուցանիշների մասով երկրի կատարողական արդյունքներից: Երկիրը պահպանել է այս ծրագրով ֆինանսավորում ստանալու իրավունքը՝ չնայած տարվա ընթացքում ժողովրդավարական կառավարման ցուցանիշների մասով գրանցված հետընթացին: Այնուհանդերձ, ԱՄՆ պաշտոնյաների կողմից եղել են զգուշացումներ, որ ֆինանսավորման շարունակականությունը կախված է այդ ոլորտում դրական տեղաշարժերի ապահովումից: ԱՄՆ կառավարությունը շարունակել է ժողովրդավարության խթանման եռամյա ռազմավարությամբ նախատեսված աշխատանքները, որոնք ուղղված են ընտրական վարչարարման հզորությունների ընդլայնմանը, մասնավորապես՝ ճշգրիտ ընտրացուցակների պատրաստմանը, հանրության իրազեկմանն ու ընտրողների տեղեկացվածությանը, հասարակական կարծիքի հարցումներ կատարելու կարողության կատարելագործմանը, ժողովրդավարական քաղաքական մշակույթի ձևավորմանը, ընտրական հարցերի շուրջ արդարացի դատական վարույթների ապահովմանը, ընտրական մոնիտորինգի հզորությունների մեծացմանը, քաղաքական կուսակցությունների կարողությունների զարգացմանն ու ընտրությունների անկախ լուսաբանման մեծացմանը: Ամերիկյան դրամաշնորհներով պատրաստվել է վավերագրական մի ֆիլմ, որ պատմում է գյուղական մի համայնքում կառավարման հարցերում համայնքի մասնակցության մասին, ինչպես նաև քվեարկության ընթացակարգերի մասին տեղեկացման մի շարք ձեռնարկների ու երիտասարդներին ժողովրդավարական կառավարման սկզբունքների մասին ուսուցանող կենտրոնի հիմնադրման մասին:

Տարվա ընթացքում ամերիկյան պաշտոնյաները բարձրաստիճան պետական այրերի, լրատվամիջոցների տնօրենների ու լրագրողների հետ շփումների ժամանակ հետևողականորեն շեշտել են մամուլի ազատության ու պատասխանատվության կարևորությունը: Միացյալ Նահանգները ֆինանսավորել է արհեստավարժ ու ֆինանսապես կայուն լրատվամիջոցների զարգացման, քաղաքական ու մասնավոր շահեր ներկայացնող հովանավորներից լրատվամիջոցների խիստ կախվածությունը նվազեցնելու ու լրատվամիջոցների կողմից հանրությանը մտահոգող խնդիրների շուրջ միտված ծրագրային ուղղվածության որդեգրումը խթանելու մի ծրագիր: Հիմնվելով նախկինում գրանցված հաջողությունների վրա՝ ծրագիրն օգնել է ուսուցման ու տեխնիկական օժանդակության հարցերում, ինչը լրատվամիջոցներին թույլ է տվել բավարարել ԱՄՆ կողմից տրամադրվող վարկերի ստացման պահանջներին ու մարել այդ վարկերը: Այս ծրագրով նաև ձևավորվեց հեռուստատեսային հաղորդումների ռեյտինգավորման համակարգ, ինչն ապահովում է այն կարևոր տեղեկատվությունը, որ անհրաժեշտ է լրատվամիջոցներին իրենց

ծրագրերը հեռուստադիտողի պահանջներին համահունչ դարձնելու ու գովազդային եկամուտներն ավելացնելու համար: Միջազգային այցելուների առաջնորդական ծրագրով Միացյալ Նահանգների կառավարությունը ֆինանսավորեց հեռարձակող ու տպագիր լրատվամիջոցների 8-ական ներկայացուցիչների ճանաչողական այցը, որը նպատակ ուներ մասնակիցներին ներկայացնել մամուլի դերը Միացյալ Նահանգների միջնաժամկետ ընտրություններում:

Տեղեկատվության անկախ աղբյուրները հանրությանն առավել հասանելի դարձնելու համար ամերիկյան ծրագրերն աջակցել են դեռևս 2005թ. բացված ինտերնետ կապի կենտրոնները ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանը փոխանցելու տեխնիկական ու ծրագրային աշխատանքներին: Այս կենտրոնները կապ են ապահովում երկրի տարբեր անկյունների դպրոցականների ու քաղաքացիների, ինչպես նաև մնացած աշխարհի հետ: Կենտրոնների միջոցով երկրի տարբեր համայնքներն ու դպրոցները մասնակից են դառնում առցանց քննարկումներին, դասընթացների ու ուսումնական այլ ծրագրերին այնպիսի թեմաներով, ինչպիսիք են՝ ժողովրդավարության սկզբունքները, քաղաքացիական ներգրավվածությունը և համայնքային զարգացումը: Գործող երկու Ամերիկյան անկյունները տեղեկատվություն են ապահովել ամերիկյան ժողովրդավարական հաստատությունների մասին ու կազմակերպել են մշակութային միջոցառումներ, մասնավորապես ամերիկյան պաշտոնյաների ու ԱՄՆ-ում ուսանած անձանց կողմից վարվող դասախոսությունների շարքերը, որոնց ընթացքում արծարծվել են թեմաներ ԱՄՆ սահմանադրական բարեփոխումների, ամերիկյան պետության ու քաղաքացիական հասարակության, ամերիկյան ժուռնալիստիկայի ու քաղաքականության, համայնքային մակարդակում իրականացվող քաղաքական աշխատանքի ու ԱՄՆ միջնաժամկետ ընտրությունների մասին:

Կառավարության, անկախ ու ընդդիմադիր քաղաքական կուսակցությունների ու քաղաքացիական հասարակության կառույցների միջև կառավարման հարցերի շուրջ կառուցողական երկխոսության խրախուսման միջոցով՝ ԱՄՆ պաշտոնյաները խորացրել են քաղաքացիական հասարակության կենսունակությունը: ԱՄՆ նշանակալի ֆինանսական աջակցությամբ տեղի հասարակական կազմակերպությունները ձեռնամուխ են եղել մարդու իրավունքների, ժողովրդավարական զարգացման ու քաղաքացիական հասարակության խթանման աշխատանքներին: Քաղաքացիական հասարակության ամրապնդմանն ուղղված այս աշխատանքները որոշակի արդյունքներ են տվել: Լոբիզմի մասին կառավարության ներկայացրած օրինագիծը, որը սկզբում ներկայացվել էր 2005թ. և ազգային ժողովի կողմից հետ էր տրվել, նորից շրջանառության մեջ դրվեց ու ընդունվելու դեպքում կարող էր նշանակալիորեն սահմանափակել քաղաքացիական խմբերի շահապաշտպան գործունեությունը բարեփոխումների հարցում: Այնուամենայնիվ, տեղական ու միջազգային հասարակական կազմակերպությունների արդյունավետ լոբբիզմը, որի մեծ մասն ամերիկյան օժանդակությամբ էր իրագործվում, համոզեց Ազգային ժողովին օրինագիծը կրկին հետ վերադարձնել: Հավելյալ ամերիկյան դրամաշնորհներն օգնել են կատարելագործել հասարակական կազմակերպությունների տեխնիկական հմտությունները:

Երկրում գտնվող ԱՄՆ պաշտոնյաները հորդորել են կառավարությանը հարգել հանրահավաքների ազատությունն ու ուշադիր հետևել են այն սակավաթիվ ցույցերին ու երթերին, որ տեղի են ունեցել տարվա ընթացքում:

Օրենքի գերակայությունը խթանելու ու կոռուպցիայի դեմ պայքարելու նպատակով Միացյալ Նահանգները տրամադրել է դրամաշնորհներ կոռուպցիայի դեմ պայքարի մասին դասընթացներ ու հրապարակումներ պատրաստելու համար, և օժանդակել է կոռուպցիայի 12 գործերով հետաքննչական զեկույցների հրապարակմանը: Ամերիկյան ծրագրերի շրջանակում օժանդակություն է ստացել նաև նոր ձևավորված Փաստաբանների պալատը, որը 2005թ. ձեռնամուխ եղավ փաստաբանական էթիկայի կանոնագրքի մշակմանը, իսկ սեպտեմբերին անցկացրեց երկրի պատմության մեջ առաջին մրցակցային ու թափանցիկ փաստաբանական որակավորման քննությունը:

Միացյալ Նահանգները կազմակերպել է մի շարք դասընթացներ դատավորների ու փաստաբանների համար՝ նպատակ ունենալով դատախարակական գործունեությունը համապատասխանեցնել միջազգային չափանիշներին: Մասնավորապես՝ ամերիկյան պաշտոնյաները կազմակերպել են դասընթաց դատական համակարգի աշխատողների համար Մարդու իրավունքների մասին Եվրոպական կոնվենցիայի ու դրան առնչվող նախադեպային իրավունքի հարցերի մասին, 300 օրինակով տպագրվել է մարդու իրավունքների մասին Եվրոպական դատարանի ձեռնարկը՝ դատախազներին ու փաստաբաններին տրամադրելու նպատակով: Ամերիկյան կառավարությունը նաև հետևողական աշխատանքներ է իրականացրել քրեական դատավարության մասին օրենսգրքի բարեփոխման ու միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելու ուղղությամբ՝ կազմակերպելով փորձագետների այց դեպի Միացյալ Նահանգներ տեղի կառույցների հետ օրենքի նախագիծը քննության առնելու նպատակով: Միացյալ Նահանգները նաև խրախուսել է նախագահի աշխատակազմին ընդլայնել կոռուպցիայի դեմ ուղղված աշխատանքները: Այս արմատացած երևույթի դեմ պայքարելու նպատակով տարվա ընթացքում իրականացված ամերիկյան բոլոր ծրագրերն ունեցել են հակակոռուպցիոն բաղադրիչ:

Մարդու իրավունքների նկատմամբ հարգանքը խթանելու նպատակով ամերիկյան դրամաշնորհների հաշվին ֆինանսավորվել են հանրային իրազեկման աշխատանքներ ու ուսումնական ծրագրեր ընտանեկան բռնությունների թեմայով: Երկրում աշխատող ամերիկյան պաշտոնյաները սերտ համագործակցային կապերի մեջ են եղել տեղի մարդու իրավունքների պաշտպանների ու այդ ոլորտի հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ:

Դեսպանը և ամերիկյան մյուս պաշտոնյաները կառավարության ու երկրի եկեղեցական առաջնորդների հետ հաճախակի քննարկել են կրոնական ազատությանն առնչվող խնդիրները մարդու իրավունքների խթանման ընդհանուր քաղաքականության համատեքստում: ԱՄՆ կառավարությունը սերտ կապեր է պահպանել Հայաստանի ազգային Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդի, երկրում գտնվող այլ կրոնական խմբերի առաջնորդների, արտերկրում կենտրոններ ունեցող կրոնական կառույցների (Հիսուս Քրիստոսի վերջին օրերի սրբերի եկեղեցի, Եհովայի վկաներ, Բահայականներ) տարածաշրջանային առաջնորդների հետ ու նրանց մտահոգող հարցերը ներկայացրել կառավարությանը: Ամերիկյան պաշտոնյաներն ակտիվորեն մասնակցել են կրոնական ազատության ոլորտի քաղաքականությանը

վերաբերող համաժողովներին ու հասարակական կազմակերպությունների քննարկումներին: Կառավարության պաշտոնյաների հետ հանդիպումների ժամանակ հետևողականորեն շեշտադրվել է այլընտրանքային ծառայության կարևորությունը Եհովայի վկաների համար, որոնք դավանական նկատառումներից ելնելով մերժում են զինվորական ծառայությունը: Դեկտեմբերին Ամերիկյան անկյունում կազմակերպվել է դասախոսություն, որն անդրադառնում էր կրոնական հարցերին Միացյալ Նահանգներում:

Թրաֆիկինգի դեմ պայքարը Հայաստանում շարունակում էր մնալ որպես գերակայություն, իսկ ամերիկյան դիվանագիտական ջանքերն այս ոլորտում որոշակի արդյունքների են հանգեցրել: Ամերիկյան պաշտոնյաները հաճախակի հանդիպել են կառավարության բարձրաստիճան ներկայացուցիչների հետ, որի արդյունքում միջոցներ են հատկացվել կառավարության թրաֆիկինգի դեմ պայքարի գործողությունների ազգային ծրագրի ու գլխավոր դատախազության թրաֆիկինգի դեմ պայքարի բաժնի կառուցվածքային բարեփոխումների համար: Այցով Հայաստանում գտնվող մի ամերիկյան պաշտոնյա հանդես եկավ Երևանում թրաֆիկինգի դեմ պայքարի միջազգային համաժողովում, որը լուսաբանվեց երկրի լրատվամիջոցներում: Միացյալ Նահանգները նաև ֆինանսավորել է թրաֆիկինգի գոհերի աջակցության ծրագիր, որը տուժողներին ապահովել է ապաստարանով, բժշկական, սոցիալական ու իրավական ծառայություններով, օգնել է թրաֆիկինգի տասը գոհերի հայրենադարձմանը և ֆինանսավորել է թե՛ զԺ ծառայությունը: ԱՄՆ ֆինանսավորմամբ իրականացվել են հակաթրաֆիկինգային երկու ուսումնասիրություններ ու հրապարակվել են դրանց եզրակացությունները: Հունիսին Միացյալ Նահանգները կազմակերպել է հակաթրաֆիկինգային դասընթաց դատավորների, դատախազների, հետաքննիչների ու ոստիկանների համար: Միացյալ Նահանգների ֆինանսավորմամբ արտերկրում աշխատող հայկական հյուպատոսական պաշտոնյաներին է բաժանվել հակաթրաֆիկինգային ձեռնարկը, ինչպես նաև կատարվել է ուսումնասիրություն երկրի հակաթրաֆիկինգային օրենսդրության բացերը վերհանելու նպատակով: Միացյալ Նահանգները նաև նշանակալի ֆինանսական ներդրում է կատարել Եվրոպայի անվտանգության ու համագործակցության կազմակերպության կողմից երկրում ակտիվորեն իրականացվող հակաթրաֆիկինգային ծրագրերում: